

A Szegedi Ítéltábla mint másodfokú bíróság a Szegeden, 2021. február 25. napján tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A költségvetési csalás büntette és más bűncselekmények miatt ellen indított büntetőügyben a *Kecskeméti Törvényszék* 2020. január 30. napján kihirdetett 5.B.234/2016/109. számú ítéletének I. rendű, II. rendű és III. rendű vádlottakra vonatkozó részét

megváltoztatja:

I. rendű vádlott pénzbüntetését a meg nem fizetése esetén *börtönben* végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

III. rendű vádlott pénzügyi bűncselekményét bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntetnének [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont *1. fordulat*, (2) bekezdés *bb) pont*, (4) bekezdés *b) pont*] *minősíti*.

III. rendű vádlott pénzbüntetése napi tételeinek számát 300 (háromszáz)-ra *súlyosítja*. Az így kiszabott összesen *900.000.-(kilencszázezer) forint* pénzbüntetést kell szabadságvesztésre átváltoztatni a meg nem fizetése esetén.

Egyebekben az elsőfokú ítélet I. rendű, II. rendű és III. rendű vádlottakra vonatkozó részét *helybenhagyja* azzal, hogy I. rendű vádlott pénzügyi bűncselekményeinek jogszabályi alapja helyesen: 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont *1. fordulat*, (2) bekezdés *bb) pont*, továbbá egy esetben (5) bekezdés *b) pont*, hat esetben (4) bekezdés *b) pont*, egy esetben (3) bekezdés *b) pont*.

I. rendű vádlottat börtönbüntetésre ítéltnek tekinti.

Megállapítja, hogy I. rendű vádlott tényleges tartózkodási helye a Büntetés-végrehajtási Intézet.

II. rendű vádlott pénzügyi bűncselekményeinek jogszabályi alapja helyesen: 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont *1. fordulat*, továbbá öt esetben (3) bekezdés, egy esetben (2) bekezdés, a vagyon elleni bűncselekményeinek jogszabályi alapja helyesen: 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés *1. fordulat*, (2) bekezdés *c) pont*, (5) bekezdés *b) pont*.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

- [1] A Kecskeméti Törvényszék I. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 8 rb. bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettében [amelyből 1 rb. az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont, (5) bekezdés b) pontja szerint minősül, 6 rb. az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pontja szerint, 1 rb. az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés b) pontja szerint minősül] és 8 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (1978. évi IV. törvény 276. §).
- [2] Ezért I. r. vádlottat - mint bünszervezetben elkövetőt - halmazati büntetésül 1 év 10 hónap szabadságvesztésre, 2 év közügyektől eltiltásra, 2 év gazdasági társaság vezető tisztségviselése foglalkozástól eltiltásra, 200 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtönben határozta meg azzal, hogy I. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 2.500.-Ft-ban határozta meg és megállapította, hogy az így kiszabott összesen 500.000.-Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén, vagy a pénzbüntetés meg nem fizetett részét a napi tételszámnak megfelelő, fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.
- II. r. vádlottat bűnösnek mondta ki 6 rb. bűnsegédként elkövetett adócsalás büntettében [amelyből 5 rb. az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (3) bekezdés szerint minősül, 1 rb. az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés, (2) bekezdés szerint minősül], 2 rb. bűnsegédként elkövetett csalás büntettében [1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (5) bekezdés b) pont] és 5 rb. bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (1978. évi IV. törvény 276. §). Ezért II. r. vádlottat - mint bünszervezetben elkövetőt - halmazati büntetésül 300 napi tétel pénzbüntetésre ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000.-Ft-ban határozta meg, és az így kiszabott összesen 900.000.-Ft pénzbüntetés vonatkozásában megállapította, hogy azt meg nem fizetése esetén, vagy a pénzbüntetés meg nem fizetett részét a napi tételszámnak megfelelő, fogházban végrehajtható szabadságvesztésre kell átváltoztatni.
- [4] III. r. vádlottat bűnösnek mondta ki bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettében [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont, (3) bekezdés a) pont] és bűnsegédként, folytatólagosan elkövetett magánokirat-hamisítás vétségében (1978. évi IV. törvény 276. §). Ezért a III. r. vádlottat - mint bünszervezetben elkövetőt - halmazati büntetésül 200 napi tétel pénzbüntetésre, 2 év gazdasági társaság vezető tisztségviselése foglalkozástól eltiltásra ítélte. A pénzbüntetés egy napi tételének összegét 3.000.-Ft-ban határozta meg azzal, hogy a kiszabott összesen 600.000.-Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetén, vagy a pénzbüntetés meg nem fizetett részét a napi tételszámnak megfelelő, fogházban végrehajtható szabadságvesztésre kell átváltoztatni.
- [5] Rendelkezett az eljárás során lefoglalt és iratokhoz csatolt bűnjelekről akként, hogy azok lefoglalását megszüntette, és megállapította, hogy azok a továbbiakban is az iratok részét képezik, valamint rendelkezett az elsőfokú eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről is.
- [6] Az elsőfokú ítélet ellen fellebbezést jelentettek be:
- az ügyészség II. r. vádlott terhére súlyosításért, végrehajtandó börtönbüntetés és közügyektől eltiltás kiszabása érdekében annak megállapítása mellett, hogy a II. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható, illetve
 - III. r. vádlott terhére az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, és a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő és büntetendő jelentős vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen, bünszervezetben, bűnsegédként elkövetett csalás büntettében a bűnössége megállapítása céljából, valamint végrehajtandó börtönbüntetés és közügyektől eltiltás kiszabása érdekében annak megállapítása mellett, hogy a III. r. vádlott feltételes szabadságra nem bocsátható.
 - Fellebbezett továbbá I. r. vádlott védője elsődlegesen felmentés, másodlagosan a bünszervezetben elkövetés megállapításának mellőzése érdekében.

- [7] A Főügyészség fellebbezésének indokolása szerint a Kecskeméti Törvényszék II. r. és III. r. vádlott esetén túlzott jelentőséget tanúsított az enyhítő körülményeknek, és nem vette kellő súllyal figyelembe a megállapított súlyosító körülményeket. Utalt arra, hogy a nyomozás elrendelésére 2013. július hónapban került sor, majd a gyanúsított kihallgatásokra 2016. február hónapban, míg a vádemelésre 2016. május hónapban, így az azóta eltelt idő nem értékelhető jelentősnek. Hivatkozott arra is, hogy III. r. vádlott a vádbeli cselekményeit 2012. július hónaptól 2012. december hónapig valósította meg. A fiktív számlákat a havi áfabevallásra kötelezett cég négy bevallási időszakban használta fel, ezért a III. r. vádlottal szemben az üzletszerű elkövetés mellőzése téves volt. Ezért a II. és III. r. vádlottak esetén az összesen kb. 20.000.000.-Ft összegű vagyoni hátrány okozásában való közreműködés tárgyi súlyára, a bűncselekmény elszaporodottságára és a bűnszervezetben történt elkövetésre figyelemmel indokolt velük szemben börtönben végrehajtandó szabadságvesztés büntetés, közügyektől eltiltás kiszabása azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsáthatóak.
- [8] A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség az ügyészi fellebbezést annak indokaival egyezően fenntartotta, a védelmi fellebbezést alaptalannak tartotta. Észrevételezte, hogy az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy III. r. vádlott esetében az üzletszerű elkövetés mint minősítő körülmény nem állapítható meg, mert a rendszeres haszonszerzési célzat nem igazolható. Álláspontja szerint az üzletszerű elkövetés megállapítható, mivel a III. r. vádlott a tevékenységéért közel fél éven keresztül anyagi juttatásban részesült, továbbá mivel az üzletszerűség feltételeként megkívánt rendszeres haszonszerzésre törekvés más személy vagyoni gyarapodása érdekében elkövetett cselekmény esetében is megállapítható, és a jelen ügyben az anyagi haszon elsődlegesen a számlát megrendelő jogi személynél jelentkezett. Mindezekre figyelemmel összességében az elsőfokú ítélet megváltoztatását, III. r. vádlott költségvetést károsító cselekményének bűnsegédként elkövetett költségvetési csalás büntettének [Btk. 310. § (1) bekezdés a) pont, (4) bekezdés b) pont] minősítését, II. r. és V. rendű vádlott neve III. r. vádlottal szemben kiszabott pénzbüntetés súlyosítását, a II. és III. r. vádlottak börtönbüntetésre és közügyektől eltiltásra ítéletét annak megállapításával, hogy feltételes szabadságra nem bocsáthatóak, egyebekben az elsőfokú ítélet helybenhagyását indítványozta.
- [9] I. r. vádlott védője fellebbezését írásban részletesen indokolta. Hivatkozott arra, hogy az I. r. vádlott a gazdasági életben járatlan, abban a tudatban volt, hogy a cége legális, valós tevékenységet folytat. A jelen ügyben megtévesztették és strómanként használták. Álláspontja szerint tanúk vallomásai ellentmondásosak, ezért nem képezhetik az ítélet alapját. Utalt arra is, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhatóság előtt folyt és megszüntetett ügyben hamis okmányok kerültek elő, amelyen az I. r. vádlott aláírása szerepelt, és amely azt igazolja, hogy az I. r. vádlott háta mögött zajlottak az események, amelyekről nem tudott, egyben ezen körülmény cáfolja tanú vallomását, aki azt állította, hogy mindig utasításra járt el az I. r. vádlott. Hangsúlyozta, hogy nem létezett titkos iroda, titkos alkalmazott és fekete telefon, szemben tanú által vallottakkal, így az I. r. vádlott bűnössége nem nyert kétséget kizáró bizonyítást.
- II. r. vádlott védője a Szegedi Fellebbviteli Főügyészség átiratára tett észrevételeket. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság által a II. r. vádlottal szemben kiszabott büntetés nem eltúlzottan enyhe, figyelemmel az enyhítő körülményekre, így a bűnsegédi bűnrészességre, a büntetés korlátlan enyhítésének lehetőségére vonatkozó bírói gyakorlatra. Álláspontja szerint az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének van helye, figyelemmel arra, hogy a bíróság nem volt törvényesen megalakítva, ugyanis a 2017. évi XC. törvény (továbbiakban: Be.) 2018. július 1. napján történt hatálybalépését követően is egy bíróból és két ülnökből álló tanácsban járt el az elsőfokú bíróság annak ellenére, hogy a Be. 868. § (3) bekezdése alapján a Be. 13. §-a az ilyen összetételű tanácsban történő eljárást már nem teszi lehetővé. Álláspontja szerint a Be. 608. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezésének van helye, mivel az 1978. évi IV. törvény 310. §-a szerinti adócsalás és a Btk. 396. §-a szerinti költségvetési csalás sem formai, sem tartalmi szempontból nem ugyanaz a bűncselekmény.

- [11] II. r. vádlott védője hivatkozott arra is, hogy nem került bizonyításra az eljárás során az, hogy a II. r. vádlott segítséget nyújtott bűncselekmény elkövetéséhez, az erre vonatkozó tanúvallomások ellentmondóak, így sérült az „in dubio pro reo” elv. Kizárólag az állapítható meg kétséget kizáró módon, hogy nem avatták be a II. r. vádlottat, akinek nem volt rálátása a gazdasági társaságok működésére, így nem volt tisztában azzal, hogy valós vagy fiktív gazdasági tevékenységet folytatnak-e. Kifogásolta azt is, hogy nem vizsgálta a törvényszék a minőségi és mennyiségi túllépés lehetőségét a bűnsegédi minőség megállapításakor, nem tisztázta, hogy fizikai, vagy pszichikai bűnsegélyt nyújtott-e, illetve milyen magatartással valósította azt meg, pusztán annyit, hogy az a számlák kiállításával valósult meg (elsőfokú ítélet 15. oldal [69]-[70] bekezdés). Utalt arra is, hogy a II. r. vádlott vonatkozásában több büntetethez vezető ok is fennáll, így az 1978. évi IV. törvény 22. § c) pontja és 26. § (1) és (2) bekezdése szerinti fenyegetés, a II. r. vádlott és között fennállt felettes-beosztott viszonyra figyelemmel. Másrészt az 1978. évi IV. törvény 22. § d) pontja szerint lényeges tévedésben is volt a II. r. vádlott, mivel azt közölte vele, hogy a számlák valós gazdasági eseményt tükröznek, holott azok fiktívek voltak, amely lényeges tévedés a társadalomra veszélyesség tudatát is befolyásolta. Hangsúlyozta, hogy a II. r. vádlottat hasonló tárgykörben hozott két ítéletben is felmentették. Mindezekre figyelemmel összességében elsődlegesen az elsőfokú ítélet megváltoztatását, II. r. vádlott felmentését, másodlagosan az elsőfokú ítélet helybenhagyását, harmadlagosan hatályon kívül helyezését indítványozta.
- [12] II. r. vádlott a fellebbviteli főügyészség átiratára tett írásbeli észrevételében ugyancsak arra hivatkozott, hogy két további ugyanezen időszak alatt, ugyanilyen gyanúsításból, és ugyanezen elkövetői körből eredő bűncselekmények miatt indult büntetőeljárásokban felmentették, amely ügyekben szintén adminisztrátorként állított ki számlákat. Ennek ellenére azt állapították meg a bíróságok, hogy nem tudta, hogy nem valós gazdasági eseményekhez kötődtek. Mindezekre figyelemmel a felmentését indítványozta.
- [13] A fellebbezési nyilvános ülésen az I. r. és II. r. vádlottak védői, valamint a II. r. vádlott fenntartották a fellebbezés indokolásában, illetve észrevételeikben foglaltakat, azt azokkal egyezően adták elő.
- [14] III. r. vádlott védője a fellebbezési nyilvános ülésen utalt arra, hogy a III. r. vádlott nem volt tisztában azzal, hogy bünszervezet keretein belül végzi a tevékenységét. Ugyanakkor nem vitatta a Szegedi Fellebbviteli Főügyészségnek a III. r. vádlott vonatkozásában az üzletszerű elkövetés megállapítására vonatkozó észrevételeit. Ezzel együtt az elsőfokú ítélet III. r. vádlottra vonatkozó részének helybenhagyását indítványozta.
- [15] A hatályon kívül helyezés és felmentés érdekében bejelentett fellebbezés alaptalan, a III. r. vádlott büntetésének súlyosítására irányuló fellebbezés részben, míg az eltérő minősítés érdekében bejelentett ügyészi fellebbezés alapos.
- [16] A másodfokú bíróság a Be. 590. § (1), (2) és (10) bekezdései alapján eljárva a törvényszék ítéletének I. r., II. r. és III. r. vádlottakra vonatkozó részét az azt megelőző eljárással együtt felülvizsgálta, és azt állapította meg, hogy a törvényszék eljárása során nem vétett olyan eljárási szabálysértést, amely az érdemi felülbírálat akadályát képezné.
- [17] Nem osztotta a II. r. vádlott védőjének azt az álláspontját, hogy a bíróság nem volt törvényesen megalakítva. Osztotta ugyanakkor a Fellebbviteli Főügyészségnek a II. r. vádlott védője ezen álláspontjára tett észrevételét.
- [18] A Be. 868. § (2) bekezdése alapján az eljárást - a (3) bekezdésben szabályozott kivétellel - a korábbi jogszabály szerint hatáskörrel és illetékességgel rendelkező, és a korábbi jogszabályban meghatározott összetételű bíróság folytatja le, ha az ügy e törvény hatálybalépése előtt a bírósághoz érkezett. A Be. 868. § (3) bekezdése alapján pedig, ha a bíróság a korábbi jogszabály alapján a törvény erejénél fogva járt el egy hivatásos bíróból és két ülnökből álló tanácsban, és a törvény alapján egyesbíró jár el, e törvény hatálybalépése után a továbbiakban egyesbíróként jár el. A Be. 10. § (1) bekezdés f) pontja alapján a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekménynek minősül a Btk. 396. § (4) bekezdés a) pontja és (5) bekezdése szerinti költségvetési csalás. A Be. 13.

§ (3) bekezdése alapján pedig az elsőfokú bíróság gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekmény miatt három hivatásos bíróból járó tanácsban jár el. A Főügyészség I. r. vádlottat - többek között - az 1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pontjába ütköző, és az (5) bekezdés b) pontja szerint minősülő és büntetendő különösen nagy vagyoni hátrány okozó, üzletszerűen, bűnszervezetben elkövetett költségvetési csalás bűntettével vádolta mint bűnsegédet, amely 5-től 10 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. A jelenleg hatályos Btk. 396. § (5) bekezdés b) pontja szerinti bűncselekmény ugyancsak 5-től 10 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, és ugyanazt a magatartást rendeli büntetni. Ebből következően tehát a jelen ügyben a hatályos Be. alapján az elsőfokú bíróságnak nem egyesbíróként, hanem tanácsban kellett eljárnia, ezért a Be. 868. § (3) bekezdése szerinti kivétel nem alkalmazható, így a Be. 868. § (2) bekezdése alapján a már hivatkozottak szerint a korábbi összetételű bíróság folytatta le az eljárást, hiszen az ügy 2018. július 1. napját megelőzően érkezett a bírósághoz.

[19] Az elsőfokú bíróság a tényállás felderítési feladatának is eleget tett, és a vád tárgyát képező lényeges, releváns tényekre nézve a bizonyítást az elbíráláshoz szükséges körben és mélységben felvette. Ennek során részben egymást támogató, részben egymással ellentétes bizonyítékok kerültek beszerzésre.

[20] A Be. 167. § (4) bekezdése alapján a bíróság a bizonyítékokat egyenként és összességükben szabadon értékeli, a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése alapján állapítja meg. Ebből fakadóan a bizonyítékok értékelése, és ennek eredményeként a tényállás megállapítása az elsőfokú bíróság feladata, amelyet az elsőfokú bíróság önállóan, a vád keretei között végez el. Az elsőfokú bíróság bizonyíték értékelő tevékenységének csupán az képezi korlátját, hogy ezen tevékenységének iratszerűnek, logikusnak, és minden lényeges bizonyítékra kiterjedőnek kell lennie. A bizonyítási rendszer ezen jellegzetessége, azaz a bizonyítékok szabad mérlegelése nem csak az egymásnak ellentmondó bizonyítékokra, hanem egy tanúvallomás egyes elemeire is vonatkozik.

Ami II. r. vádlott védője által hivatkozott, és a Be. 7. § (4) bekezdésében megfogalmazott in dubio pro reo elvét illeti, amely szerint a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a terhelt terhére, az a védő álláspontjával szemben nem a bíróság mérlegelési tevékenységére vonatkozó elv, hanem azt jelenti, hogy amennyiben a bíróság által a már elfogadott bizonyítékok nem fedik egymást, részben, egészben ellentétesek, akkor nem lehet a terhelt terhére szólókra alapítani a tényállást. Az elsőfokú bíróság tanúk vallomásait értékelő tevékenysége iratszerű és logikus volt, és kellő mértékben foglalkozott a különböző vallomások között mutatkozó ellentétekkel is az elsőfokú ítélet [188], [191]-[192] bekezdéseiben. Az iratoknak megfelelő, logikus indokát adta annak, hogy II. r. vádlott azon tagadó vallomásával szemben miért tanú ezzel ellentétes, a II. r. vádlottra terhelő vallomását fogadta el, amelyből egyértelmű következtetést vont a II. r. vádlott bűnösségére. Erre figyelemmel az in dubio pro reo elv alkalmazása e tekintetben fel sem merülhetett.

Az elsőfokú bíróság bizonyítékokat értékelő és mérlegelő tevékenysége tehát megfelelt a fent részletezett követelményeknek. Azt az ítéletábra csak annyiban helyesbítette, hogy az elsőfokú ítélet [168] bekezdésében foglaltakat mellőzte, mivel I. r. vádlottnak a számon folyamatban volt büntetőeljárásban a 2013. július hó 30. napján tett gyanúsítottai vallomását a törvényszék nem tette a tárgyalás anyagává, így azt bizonyítékként értékelni nem lehetett. Ez azonban az elsőfokú ítélet megalapozottságát nem érintette.

[21] Az ítéletábra az elsőfokú bíróság által a vádlottak tudattartalmával kapcsolatban kifejtetteket maga is osztotta.

[22] A megrendelői oldalon szereplő tanúk, így valamint V. r. elítélt vallomása alapján megalapozott következtetést vont le a törvényszék arra, hogy a számlák mögött tényleges gazdasági esemény nem volt. Az igazságügyi könyv- és adószakértői vélemény alapján vont továbbá megalapozott következtetést a költségvetést ért vagyoni hátrány összegére, míg annak a megtérítésére vonatkozó ténymegállapításai az okirati bizonyítékokon alapultak.

- [23] Mindezekre figyelemmel az I. r. vádlott védőjének a felmentésre irányuló fellebbezése eredményre nem vezetett.
- [24] A törvényszék által megállapított tényállás alapvetően megalapozott volt, azonban azt a másodfokú bíróság az ügyiratok egybehangzó adatai alapján a Be. 593. § (1) bekezdés a) pontjára tekintettel az elsőfokú ítélet I., II. és III. r. vádlottakra vonatkozó tényállását az alábbiak szerint kiegészítette:
- [25] Az I/B) tényállás [64] bekezdését, az I/C) tényállás [75] bekezdését, valamint a II. tényállás [92] bekezdéseit azzal egészítette ki, hogy az adóbevallások benyújtására , elektronikus úton került sor (nyom. iratok III. kötet 368., 150. és IV. kötet 55. oldalain lévő bevallások).
- [26] A IV/A) tényállás [128] bekezdését azzal, hogy a 2010. évi áfabevallás benyújtására a részéről 2010. december 20. napján kerül sor (nyom. iratok IV. kötet 142. oldal) , elektronikus úton. Ezen kiegészítések azért váltak szükségessé, mivel a tényállás nem tartalmazta az elkövetési helyeket és az adóbevallások benyújtásának módját, valamint II. r. vádlott vonatkozásában az elkövetési időpontot.
- [27] A törvényszék a tényállásból helyesen következtetett I. r., II. r. és III. r. vádlottak bűnösségére, ezzel együtt II. r. vádlott védőjének a II. r. vádlott büntethetőségét kizáró okokra való hivatkozásait nem találta alaposnak, mivel azokra adat és tény nem merült fel. Így nem fogadta el a másodfokú bíróság, hogy II. r. vádlott tévedésben volt, mivel olyan cégek nevében állított ki számlát, amelyekhez köze nem volt, emellett tanú is állította, hogy a II. r. vádlott is tudta, hogy az általa kiállított számlák valótlan tartalmúak voltak.
- [28] Vizsgálta az ítélet tábla a II. r. vádlott által hivatkozott egyéb eljárásokban hozott határozatokat, és azt állapította meg, hogy azok nincsenek összefüggésben, és így kihatással a II. r. vádlott jelen ügyben megállapított büntetőjogi felelősségére.
- [29] A törvényszék a vádlottak cselekményeit alapvetően helyesen minősítette, azonban III. r. vádlott pénzügyi bűncselekményének minősítése téves volt, illetve a cselekmények minősítésével kapcsolatos jogi indokolás is kiegészítésre szorult.
- [30] A törvényszék az elsőfokú ítélet 43. oldal [278], valamint a 44. oldal [279] bekezdéseiben az 1978. évi IV. törvény 2. §-a alapján helyesen eljárva megvizsgálta, hogy az I., II., III. r. vádlottak vonatkozásában a cselekmények elkövetésekor, vagy elbírálásakor hatályos büntető törvény tartalmaz-e enyhébb rendelkezéseket, és helyes következtetést vont arra, hogy a bűncselekményeket bünszervezetben elkövető vádlottak esetén az elbíráláskor hatályos büntető törvény nem tartalmaz kedvezőbb rendelkezéseket.
- [31] A törvényszék tanúk vallomásai alapján megállapította, hogy irányításával építették fel azt a céghálózatot, amely a későbbiekben „számlagyárként” működött, és az abban résztvevő személyeknek megvolt a szerepkörük. A fiktív számlák megrendelőivel tartották a kapcsolatot, az irányításuk alá tartozó személyek, a cégvezetői szerepet betöltő I. és III. r. vádlottak az ő instrukciójuk alapján intézkedtek a számlák kiállítása, igazolása, és a banki műveletek, így készpénzfelvételek elvégzése iránt. II. r. vádlott pedig utasítása alapján állította ki a fiktív számlákat.
- [32] Az elkövetéskor hatályban volt 1978. évi IV. törvény 137. § 8. pontja alapján a bünszervezet három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja ötévi, vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.
- [33] A Btk. 2019. július 10. napjától hatályos rendelkezése alapján a bünszervezet legalább három személyből álló, hosszabb időre, hierarchikusan szervezett, konspiratíván működő csoport, amelynek célja ötévi, vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése [Btk. 459. § (1) bekezdés 1. pont]. A hatályos törvényi fogalom tehát összetettebb, mivel kiegészült a hierarchia és a konspiráció fogalmi elemeivel. Az egyes fogalmi elemekkel kapcsolatban, illetve arra vonatkozóan, hogy a hatályos Büntető Törvénykönyv rendelkezései alapján is megállapítható a bünszervezetben történt elkövetés, az ítélet tábla mindenben

osztotta az elsőfokú bíróság álláspontját, illetve a Fellebbviteli Főügyészség átiratában ezzel kapcsolatban kifejtetteket.

- [34] I. r. vádlott ügyvezetői feladatokat vállalt a számlákat kiállító, továbbá a külföldi számlabefogadó gazdasági társaságokban, tudomással bírt arról, hogy a szervezetet működteti. Saját vallomása szerint kapta a kioktatást, illetve is utasíthatta és utasította, az egyes pénzfelvételeket instrukciói alapján végezte. II. r. vádlott tisztában volt azzal, hogy az irányító, míg a számlakiállításokat utasítására végezte több olyan cég esetén is, akikkel kapcsolatban nem áll. Olyan cégek nevében állított ki számlát, amelyekhez köze nem volt. III. r. vádlott tisztában volt a feladatkörével és a szervezeten belüli helyzetével is, csak utasítások alapján járt el, amelyeket kapott, és tudta, hogy a „főnök” volt. Mindezekre figyelemmel a bünszervezetben történt elkövetés megállapítását támadó I. r. vádlott fellebbezése eredményre nem vezetett, illetve az ítélet tábla a II. r. és III. r. vádlottak védőinek ezirányú észrevételeit nem osztotta. Az elsőfokú bíróság tehát helyesen állapította meg, hogy ltal létrehozott összehangolt működésű csoport bünszervezetnek minősül, és osztotta a másodfokú bíróság a törvényszéknek azt az álláspontját is, amely szerint az I., II. és III. r. vádlottak tudatában voltak annak, hogy a tényállásban írt magatartásukat olyan szervezett elkövetői csoport részeként valósítják meg, amely hosszabb időre szervezett, és amelynek célja súlyos megítélésű költségvetést károsító bűncselekmények elkövetése. Helyesen jutott tehát az elsőfokú bíróság arra az álláspontra, hogy I. r., II. r. és III. r. vádlottak a cselekményeiket bünszervezet tagjaként követték el. Így az azt támadó védelmi fellebbezés eredményre nem vezethetett.
- [35] Ami III. r. vádlott pénzügyi bűncselekményének minősítését illeti, osztotta az ítélet tábla, hogy tévedett az elsőfokú bíróság, amikor a III. r. vádlott ezen magatartását nem minősítette üzletszerűnek. Az 1978. évi IV. törvény 137. § 9. pontja és a Btk. 459. § (1) bekezdés 28. pontja alapján üzletszerűen követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan, vagy hasonló jellegű bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik. Tekintettel arra, hogy III. r. vádlott az elsőfokú ítéleti tényállás IV/A) tényállási pontjában írt magatartásával V. r. elítélt Kft. képviselőjében eljárva a költségvetésnek vagyoni hátrányt okozó magatartásához 2012. év július hónaptól december hónapig 18.787.277.-Ft erejéig szándékosan segítséget nyújtott, és a pénzügyi bűncselekmény tettese a Kft. képviselőjére jogosult ügyvezető, V. r. elítélt volt. Mivel a bűnszegéd cselekményének jogi minősítése - annak járulékos jellege folytán - a tettesi cselekmény minősítéséhez igazodik, és V. r. elítélt a pénzügyi bűncselekményét üzletszerűen valósította meg, így III. r. vádlott pénzügyi bűncselekménye bűnszegédként elkövetett költségvetési csalás büntetettének [1978. évi IV. törvény 310. § (1) bekezdés a) pont 1. fordulat, (2) bekezdés bb) pont, (4) bekezdés b) pont] jelentős vagyoni hátrányt okozó, üzletszerűen, bűnszegédként elkövetett költségvetési csalás büntetettének minősül. Erre figyelemmel III. r. vádlott esetén nem bír relevanciával a Fellebbviteli Főügyészség átiratában hivatkozott azon körülmény, hogy a III. r. vádlott anyagi juttatásban részesült.
- [36] Egyebekben a törvényszék helyesen minősítette a vádlottak bűncselekményeit. Az irányadó tényállás szerint a vádlottak a valótlan tartalmú számlák kiállításával fizikai bűnszegélyt valósítottak meg, cselekményeik minősítésének a tettesek által megvalósított bűncselekmények minősítéséhez kellett igazodni, amely III. r. vádlott pénzügyi bűncselekményének minősítését is érintette.
- [37] Az ítélet tábla az elsőfokú ítélet jogi indokolását a vádlottak pénzügyi bűncselekményét illetően a Kúria 1/1999. BJE határozatában, míg a magánokirat-hamisítás vétsége folytatólagos elkövetése vonatkozásában a Kúria 36. számú BK véleményében foglaltakra való hivatkozással.
- [38] A büntetés kiszabása során irányadó büntetési tétel I. r. vádlott esetén a bünszervezetben történt elkövetésre vonatkozó rendelkezésekre és a halmazati büntetésre vonatkozó szabályokra figyelemmel 5 évtől 20 évig terjedő szabadságvesztés, az 1978. évi IV. törvény 83. § (2) és (3) bekezdése alapján számítandó középérték 12 év 6 hónap, II. r. vádlott esetén 1 évtől 11 évet el nem érő szabadságvesztés, az irányadó középérték 5 év 6 hónap, míg III. r. vádlott esetén a megváltozott minősítésre figyelemmel 2 évtől 16 évig terjedő szabadságvesztés az irányadó

büntetési tételkeret, míg a középérték 9 év.

- [39] A törvényszék alapvetően helyesen állapította meg a büntetés kiszabása körében az enyhítő és súlyosító körülményeket, azt az ítélet tábla azzal egészítette ki mindhárom vádlott esetén, hogy további enyhítő körülmény a bűncselekmények elkövetése óta eltelt jelentős idő, illetve az, hogy a vádlottak hosszabb ideje büntetőeljárás hatálya alatt állnak (Kúria 56. sz. BK vélemény III.10.), valamint a vagyoni hátrány megtérülése (Kúria 56. sz. BK vélemény III.9.).
- [40] A kiegészített bűnösségi körülményekre figyelemmel az elsőfokú bíróság rendkívül mértéktartó büntetéseket alkalmazott. Nem volt figyelmen kívül hagyható, hogy az egyéb vádlottakkal szemben milyen büntetések kiszabására került sor. A vádlottak büntetése közötti belső arányosság követelményére figyelemmel helytállóan jutott az elsőfokú bíróság arra az álláspontra, hogy a büntetési célok eléréséhez I. r. vádlott vonatkozásában szükséges szabadságvesztés büntetés kiszabása, és hogy az enyhítő körülményekre, így különösen a jelentős időmúlásra és a bűnsegédként történt elkövetésre figyelemmel a büntetés kiszabása során az irányadó középértéktől jelentősen eltért az I. r. vádlott javára. A bünszervezetben elkövetésre tekintettel azonban az I. r. vádlott szabadságvesztés büntetésének lényeges enyhítése szóba sem kerülhetett.
- [41] Akkor sem tévedett a törvényszék, amikor II. r. és III. r. vádlottak esetén a büntetési célok eléréséhez elegendőnek találta pénzbüntetés alkalmazását, ezért az ügyészség pénzbüntetések súlyosítására és végrehajtandó börtönbüntetés, közügyektől eltiltás, feltételes szabadság kedvezményéből kizárásra irányuló fellebbezését nem találta alaposnak. II. r. vádlott bűnössége többrendbeli bűncselekményben került megállapításra, több gazdasági társaság vonatkozásában, ugyanakkor az eltérő minősítés miatt a III. r. vádlottra vonatkozó büntetési tételkeret és középérték súlyosabb, ezért a vádlottak közötti belső arányosság elvét szem előtt tartva, az ítélet tábla III. r. vádlott pénzbüntetését a rendelkező részben írtak szerint súlyosította.
- [42] Tévedett a törvényszék, amikor I. r. vádlott pénzbüntetése meg nem fizetése esetén, vagy a pénzbüntetés meg nem fizetett részének a napi tételszámnak megfelelő szabadságvesztésre átváltoztatása kapcsán azt állapította meg, hogy azt fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni. Az 1978. évi IV. törvény 52. § (3) bekezdése szerint ugyanis ez esetben pénzbüntetés helyébe lépő szabadságvesztés végrehajtási fokozatára a szabadságvesztés fokozata az irányadó, amely az I. r. vádlott esetében börtön. Ezért az ítélet tábla megállapította, hogy I. rendű vádlott pénzbüntetését a meg nem fizetése esetén börtönben végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.
- [43] A kifejtettekből következik, hogy az ítélet tábla a hatályon kívül helyezés, felmentés, valamint az enyhítés érdekében bejelentett fellebbezéseket alaptalannak, az eltérő minősítés érdekében bejelentett fellebbezést alaposnak, míg a súlyosítás iránti fellebbezést részben alaposnak ítélte, és az elsőfokú bíróság ítéletének I. r., II. r. és III. r. vádlottakra vonatkozó részét a Be. 606. § (1) bekezdése alapján a rendelkező részben írtak szerint megváltoztatta, egyebekben a Be. 605. § (1) bekezdése alapján helybenhagyta.
- [44] A bűncselekmények megnevezéséről szóló, a Kúria 61. számú BK véleményében foglaltaknak megfelelően I. r. vádlott pénzügyi bűncselekményeinek, illetve II. r. vádlott pénzügyi bűncselekményeinek és vagyon elleni bűncselekményeinek jogszabályi alapját helyesbítette.
- [45] I. r. vádlottat az 1978. évi IV. törvény 44. § (1) bekezdése alapján börtönbüntetésre ítéltnek tekintette, illetve megállapította a tényleges tartózkodási helyét.
- [46] Az ítélet elleni fellebbezési jog kizárása a Be. 615. §-án alapul.

Szeged, 2021. február 25.

Dr. Mezőlaki Erik
a tanács elnöke

. Halász Edina
előadó bíró

. Nagy Erzsébet
bíró

A Szegedi Ítéltábla Bf.II.324/2020/10. számú ítélete és a Kecskeméti Törvényszék 5.B.234/2016/109. számú ítéletének I. rendű, II. rendű és III. rendű vádlottakra vonatkozó része a jelen ítéletben foglalt változtatásokkal a mai napon *jogerőre emelkedett*.

Szeged, 2021. február 25.

Dr. Mezölaki Erik s.k.
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

tisztviselő